

Családban marad

Vőfélyek három generációja

Egy távoli időkre visszanyúló hagyomány, mely sokkal gazdagabb, mint azt a mai ember gondolná – az igazi vőfély napjainkban sem csupán ceremóniamester. A lakodalmakat lebonyolító, a termékenységgel összefüggő jelképeket megverselő vőfély feladataiba ezúttal három különböző generáció tagjai nyújtanak beavatást, a vőfélykedés szakmai titkai esetükben családon belül maradtak, így öröklődtek tovább. Id. Farkas László Ondról származik. Fia ifj. Farkas László a népművészet ifjú mestere, aranysarkantyús táncos. A harmadik generáció képviselője Farkas Regő 12 esztendő, aki édesapja és nagypapája nyomdokaiba lép táncosként és vőfélyként egyaránt. Elsőként a rangidős Laci bácsi idézi fel emlékeit.

Mátyás Edina: Laci bácsi, mikor kezdte a vőfély mesterséget?

Id. Farkas László: Egy Borsod megyei kisfaluból származom, onnan, ahol csak a tehenet, meg a malacot ismerték. A vőfélységgel 1970 óta foglalkozom. 18 éves koromig kisvőfély voltam, mint felszolgáló. Ellestem a vőfélykedés tudományát, az apró fogásokat, a versmondásokat. Így kerültem el a nagyvilágba. 1973-ban bevonultam katonának.

Már ott is felfigyeltek rám, mert a századdal kijártam vőfélyeskedni. Leszerelésem után folytattam ezt a foglalatosságot, de nem sok esküvőt tudtam elvállalni, mert négy műszak mellett, család mellett kevés idő maradt. Nőtt a család, cseperedtek a gyerekek, és a meghívás is egyre több és több lett. A fiamat és a lányomat is vittem magammal sertésvágásra, lagzikba. Jó szórakozás volt. Elhoztam magammal azt a fotót, ami Laci első lagzija volt. Én az édesanyától búcsúztattam, ő az édesapától. Hát így szállt rá a tudomány erre a fiúgyermekre. Apránként tanulta meg a verseket. Ahol nem ment, ott kisegíttem. Laci már a saját útját járja, mára több a felkérése, mint nekem. Igaz, én már 69 esztendő vagyok, de még mindig szeretem a népet megmosolyogtatni. A verseim nagyon szépek, Erdélyből származnak. Sokat gyakoroltam, és mégis minden fellépés előtt lámpalázam van még ma is. Nekem nincs különbség például a cigánylakodalom és a magyar lakodalom között. Sok cigány lakodalomban vettem részt, már a kisunokámmal is. Kalapot emeltek nekünk, pedig a cigányember nem nagyon adja oda a kalapját, de a kisunokámnak átadták. Nagyon büszke vagyok rá. Pikáns kis ver-

seket tud mondani ő is, ugyanúgy, mint én.

Mostanában a dunántúli vidékre hívnak a legtöbbit. Egy miskolci vendéglőben, a Sárga Paripában voltam vőfély egy zenetanár meghívására. A vendégek között ott volt Rókusfalvi Pál, aki felvette a szertartásaim egész menetét, ami jött a csizma sarkából. Meghívott Egyekre vőfélynek. Tetszett neki, hogy olyan multság kerekedett, hogy a násznép az asztal tetején táncolt. Mai napig vannak felkérések arrafelé. Megyek, ha hívnak, de már csak Pestig vállalok lagzikat.

M. E.: A vőfélykedés úgy kezdődött Laci bácsinál, hogy a család-

ban volt nagyvőfély, és mellette kellett kisvőfélykedni?

Id. F. L.: Én egy 6 gyermekes parasztcsaládból származom, 5 fiú és egy lány. A faluban volt egy nagyvőfély, aki látott bennem valamit, amit én, mint gyerek még nem tudtam, hogy mi az. A mai napig él még ez a bácsi. Az ő verseivel járom a világot. Amikor úgy ítélte meg, hogy jól csinálom a dolgomat, akkor azt mondta, hogy most már nagyvőfélyé avat. Az avatás úgy történik, hogy a vőfélybotot átadják a kíségtőnek. Ekkor a kíségtő előrelép, és leváltja az idősebb korosztályt. Én így lettem nagyvőfély. Ez a bácsi adta ide nekem a verseit. A nagyvőfély szerepe a búcsúztatás, kikérés, koccintások, eljön a vacsora, asztalültetés, versmondás, első tál ételbehozás, második tál ételbehozás és így tovább. Ehhez mindhez verset kell mondani. Akad olyan is, hogy a nagyvőfély ilyenkor már megbotlik. Amikor már a borköszöntés van, akkor már ő csuklik. Ilyenkor a kisvőfély viszi tovább a prímet.

M. E.: A versekhez gyűjtött Laci bácsi máshonnan is?

Id. F. L.: Nagyon szép veseim vannak. Nagyon szeretem azokat az ékes beszédeket. Például, amikor azt mondom: „Halljunk szót! E tisztos házban itt most a szólítás!” Ezzel kezdődik az egész. Vagy az asztalültetésnél: „Dicsérettel legyen tele ez a szerény kis hajlék. Csenedesebben legyünk, hogy beszédem hallják.” Ezek gyönyörű versek.

M. E.: Imerik egymást a vőfélyek? Imerik egymás munkáját?

Id. F. L.: Van egy csáti barátom. Ő az én verseimmel indult el. Ahova őt hívják, mi oda nem megyünk és fordítva is. Nem csorbítjuk egymás tekintélyét. Így van ez a fiammal is. Mondtam is neki: „Fiam, ahova téged hívtak, oda nem engem hívtak! Ahova engem hívtak,

oda nem téged hívtak!” Mindegyikünknek más-más a felfogása, másabb a szókinccse.

Ha három lagzi van a városban, mindegyik vőfély máshonnan érkezett, Tiszalúcról, Mezőcsátról jönnek, meg én vagyok a harmadik. Ilyenkor éjjel után el szoktak egymáshoz menni a vőfélyek. Végigjárják a lakodalmakat, elejtenek egy-egy táncot, egy-egy éneket. További jó szórakozást kívánnak és visszamennek a saját lagzijukhoz és várják a másikat.

A fiam jár vőfélytalálkozókra is, én nem. Vannak háromnapos vőfélytalálkozók. Hallottam, hogy kopjafájuk van, és bele van vésvé a vőfélyek neve. Ha valaki visz egy új vőfélyt, annak kötelessége bemutatni az újat, egy verset el kell mondani, csak azután avatják fel őt is.

M. E.: Vőfély vagy ceremóniamester?

Id. F. L.: Én a népi hagyomány szerinti vőfély vagyok. Mindig elmondom előre, hogy mi fog történni. Mikor mi lesz, mikor kezdődik a vacsora.

M. E.: Milyen eszközök tartoznak a vőfély mesterséghez?

Id. F. L.: Van a vőfély bot. Az azért van, hogy ha felemeli a vőfély a botját, akkor az azt jelenti, hogy „Halljunk szót!” Ezután mindenki elcsendesedik. A vőfélybot segít a tiszteletet megszerezni. Van egy kitűző a kalap mellett. Van egy kendő, amit a fiatal pártól kapunk. A rozmaringot mindig a kalap bal oldalára kell tűzni. A magyarok baloldaltól, az erdélyiek mindig jobb oldalról teszik a kalap mellé a „talut”, vagy a rozmaringot.

M. E.: A vőfély feladata a szórakoztatás és az egész lagzi levezésének is.

Id. F. L.: Igen. A kisvőfély és a nagyvőfély a szokásokat, a hagyományokat is képviseli. Régen nem

a fiatalok hívogattak, hanem ők ketten. A menyasszony részéről megadták a teljes listát. Utána a vőlegény részéről is megkapták a névsort és akkor elindultak, mentek házról-házra és mindenkit meghívtak, akit felírtak nekik. Mindig a keresztszülővel kezdtek.

A menyegző mindig szüret után volt. A falusi nép akkor lakodalmaskodott. Dolgos időben nem volt lakodalom. Mindent betakarítottak, otthon voltak és egybekeltek a fiatalok.

A vőfélynek az a szerepe, hogy semmi ne tudja elrontani a fiatalok víg kedélyét. Ez az ő napjuk, ez rólok szól. A boldogság, a megértés, a szeretet megélése. Azért vagyunk. A vendégnek az a dolga, hogy mulasson, szórakozzon, fogyassza el, amit adnak.

M. E.: A mostani esküvő miben más, mint a régiek?

Id. F. L.: Annak idején lovas szekérral jártunk. Pénteken kifogták a szegény emberek a lovat, megtakarították, megpuccolták, felszerszámozták. Csengő volt rajtuk. Ki volt díszítve a ló, mint egy királyfi. Így indultak el a lakodalomba. Az utolsó szekéren mindig a cigány húzta a nótát.

Egy hétig tartott a sátorállítás, egy hétig tartott az eltakarítás. Mulatott a nép, ha szegény is volt, de mulatott. Mostanra nagyon kényelmesek lettünk. Elmegyünk az étterembe, nem kell mosogatni, nem kell utánajárni. Megvan minden. Két órákor azt mondják, hogy nincs tovább, haza lehet menni.

Régen mindig a vőlegény vitte a vőfélyt. Menyasszony soha nem választott vőfélyt. Mondhatjuk, hogy egy öreglegényre került a sor, aki nem volt családos, nem volt semmilyen kötődése. Neki nem kellett tehenet fejni, ő tudta a násznépet szórakoztatni. Nem kellett a menyasszonyára figyelni. Igaz, akadt ott fehérnép bőven, de a szemét mindig le kellett róluk venni!

M. E.: *A lagziban a játékok is mindig megújulnak?*

Id. F. L.: Én nem vagyok híve a játéknak. Én a magyar nótát szerettem. Szerettem, ha énekel a násznép. Ma, hogy eltereljék a figyelmet, betesznek valami játékot. Szoktam mondani a fiataloknak, ha akarják, én levezényelhetem a játékokat, de a meghívottak mulatni jöttek. Ha játszani akartak volna, a játszóterre mentek volna. Az egész játék csak időhúzás. Mindjárt eltelik egy óra és a nép nem mulat. Az én fiatal koromban játék nem volt. Olyan volt, hogy amikor elindultunk az esküvőre, akkor az utcabeliek elkötötték a menyasszonyt rudaló kötéllal, ha mond ez valamit. A szegény emberek, amikor hordták a termést – az életet – haza, a kalászoszt, rudalókötéllal kötötték le, és mindig mondták: „El ne vágd a kötelet, mert holnap kilenc keresztet kell hazavinnem!” Szóval, inkább csak ilyen kis bolondságok voltak régen, minthogy elállták a menyasszonyt, a násznép útját.

Az az igazság, hogy ma nem tudnak felszabadultan mulatni az emberek. Mindegy, hogy kerekasztalos vagy előre kijelölt ültetés van. Az emberek feszülten ülnek egymás mellett. Régen hogy volt? Állt egy sátor, lócák voltak benne, kecskelábú asztalok és ahova valaki leült, az a lagzi alatt végig ott ült. Nem számított, hogy a mellette ülő vendég a Dunántúlról jött, de szót értettek egymással. Most nem tudnak az emberek mit mondani egymásnak, és azért teszik be a játékot.

M. E.: *A borsodi szokások mások, mint a többi megyében?*

Id. F. L.: Nagyon más. Én Borsodot nagyon szeretem. Amikor a Dunántúlon vagyok, mindig mondják nekem: „Laci bácsi! Parasztlakodalmat szeretnénk!” A parasztlakodalom egy szép kérésessel, lánybúcsúztatóval kezdődik. Ekkor elbúcsúztatják édesanyjától, édesapától, testvérétől, nagyapától,

nagymamától, mindenkitől. Erre a vőfélynak nagyon fel kell készülni. Mert ez adja meg az alapot.

Ezután elmegy a násznép a templomba. Azt tapasztalom, hogy nem tudunk megállni az úr asztalánál, mert nem tudunk egy miatyánkot. Sajnos ez a XXI. századi lakodalom. Valamikor a templomban tele volt a nagy kar, a kis kar az egész faluval, mert Juliska néjének „férhe” ment a félszemű lánya! Akkor azok is elmentek a templomba a celebrálásra, akik nem voltak meghívva, mert kíváncsiak voltak.

Az utcán, amikor vonulunk, én hiába kezdem az éneket, a násznép nem folytatja, mert nem tudnak énekelni, nem tudnak szórakozni. Pedig akkor szép egy lakodalom, amikor a cigány húzza!

A borsodi nép egy annyira ragaszkodó nép. Én nagyon szeretem. Mindenkit testvérének fogad be, még ha eddig sohasem látták egymást. Itt sohasem érzem, hogy csak egy távolról jött vendég vagy. Fiatal koromban a tisztaszobát kaptam meg, a „jó munkámért”, ami nagy dicsőségnek számított. Összetartó nép a borsodi, a lagziban mindenképpen.

Az esküvő napján sem hanyagolták a munkájukat. Bejött a csorda, hazamentek, megfejték, rendbe tették az állatokat, megmosakodtak és visszajöttek a lagziba.

A vőfélynak az volt a dolga, hogy a vacsorát akkorra időzítse, amikor mindenki visszaért. Vacsora közben mindig énekelünk. Két fogás között, míg nem hoztuk be a következő fogást, elkezdték a nótát és lassan mindenki rázendített. Az egyik innen énekel, a másik amonnan és utoljára összezártunk. Így tartott el sokáig a vacsoráztatás. Megkezdtük hét órakor és este tíz órakor fejeztük be.

M. E.: *Ezen tudunk segíteni?*

Id. F. L.: Lehetne.

M. E.: *Hogyan?*

Id. F. L.: Többet kéne foglalkozni a fiatalokkal. Már az iskolákban is meg lehetne tanítani a régi magyar nótákat. Amikor hajnalban megyek haza, én tele vagyok magyar zenével. Én egy lagzi után csak magyar zenét énekelek. Beleívódik az agyamba. Ilyenkor hol temetek, hol esketek, csak magyar nótát énekelek. Ilyenkor a kertem tele van velem.

M. E.: *Gondolom a verseknél különleges helyzetre is fel kell készülni. Például ha a búcsúztatónál már nem él az egyik szülő? Van arra is vers?*

Id. F. L.: Van. Csak az nagyon szívfacsaró vers. Attól mégis ott van a helye. Voltam egy esküvőn, ahol a

menyasszonyi csokrot esküvő után kivittük a temetőbe. A násznépből, aki tiszteletét akarta tenni, az bejött a sírhoz, elmondott egy miatyánkot, fejhajtás, és folytattuk tovább. Természetesen a fiatalok döntenek el, hogy meg akarják-e ezt tenni. Én azt teszem, amit ők mondanak.

M. E.: *Hány szalagot kapott már Laci bácsi?*

Id. F. L.: Rengeteg van. Nem tudom a számát. Hosszú idő eltelt már 1970 óta. Volt olyan hónap, hogy, négy lakodalomban voltam. Mostanában is sok pár kél egybe. Bár olyannal is találkoztam, hogy nyolc évi együttélés után házasodnak össze.

A Sziklatemplomban voltam Budapesten. Csodálatos hely. Egy református papi növendéknek voltam a vőfélye. Megkérdeztem tőle: Elvégezhetem a szertartást, ahogy szoktam? Hiszem és vallom? Ígérem és fogadom?

M. E.: *Mivelhogy Laci bácsi presbiter is.*

Id. F. L.: Így van. Azt a választ kaptam, hogy minden rám van bízva, és az úgy lesz jó, ahogyan csinálom.

M. E.: *A templomban is van szerepe a vőfélynek?*

Id. F. L.: A papot szoktuk köszönteni, ha kéri. Az esküvő után a pap kihozza az ifjú párt, amikor a násznép a gratulációhoz körbe gyülekezik, akkor a vőfély elmondja a házi áldást a pap felé.

M. E.: *Milyen étkeket szolgáltak fel?*

Id. F. L.: Az étkek alapanyaga a tyúk, a csigaleves, a kakas. Utána hozzák a főtt húst. Mindenhez van vers. Itt van egy pikáns kis vers:

„Főtt húst hoztam én, íme tormával,
Harminc évig sétált szegény csak az anyjával,
Gyöngesége miatt a szénát nem ette,

Harminc éves korában a szénát nyelhetette.”

Ez volt az egyik. Most a másik:
„Főtt húst hoztam, mégpedig két félét
Meghoztam a kakast, véle a jércét.
Hogyan jutottam hozzá?
Hát mindjárt elmesélem.
Szaladgált a jérce, a kakas meg utána
Én egyet gondoltam, futottam utána.
Meg is fogtam, megpirítottam.
A farkát, meg a kakas taréját a tűzbe dobtam,
De most feláll a fiatal pár és majd válaszol az én kérdésemre. – Ilyenkor feláll a fiatal pár, a kezemben van a tálca –
Hogy áll a jérce lába a tálba?
Vajon így fog állni a menyasszony lába az ágyba?”

Ilyen vidám kis versekkel szoktunk közbeszólni. Ezek után jön a töltött káposzta, jönnek a sültetek. Nagyon hosszú versek járnak hozzájuk külön-külön. Erről lehetne sokat beszélni. A hurka-kolbász három órára, vendégvárásra van, vagy svédasztalos megterítés éjféltre.

Amikor elmondtam a verseket, akkor a pincérek felsorakoznak a tálakkal mögöttem. A főasztalnál én szolgálok fel, a többinél a pincérek.

M. E.: *Hogyan jelzi a násznép, hogy tetszik a vers?*

Id. F. L.: Tapsolnak, felnevetnek. Mindig kapok valamilyen visszajelzést.

A vendégfogadás is a vőfély feladata, nem pedig az örömszülőké. Nekik van egyéb feladatuk. Én ültetem le őket, előtte koccintás, és lehet szórakozni.

M. E.: *Megismerhetnék egy kezdő meg egy záró verset?*

Id. F. L.: A kezdés általában a ki-kérés szokott lenni. Általában két segítő választok magam mellé a vendégseregéből. Vagy a két koszorúslányt, vagy egy kislányt meg egy idős hölgyet kínálok fel a vőlegénynek.

„Szívesen eljártam kötelességemben
A magyar szüzek között ez esett kezemben
Nézd meg hát barátom kiért fáradtam,
Kiért sok várost, vármegyét bejártam
Jegyváltásod ezzel a szűzzel lépett?

Erre azt mondja a vőlegény:

„Vendégemnek elfogadom, de menyasszonyomnak nem.”
Akkor azt mondom:
„Elmegyek szerencsét próbálni,
A magyar szüzek között mindet felkutatni.”
Amikor visszajövök a másik kiválasztott lánnyal, újra elmondom az előző verset. Harmadszor már a menyasszonnyal jövök be. Ekkor már a csokor a vőlegénynél van. Felállítom magam mellé a vőlegényt és elmondom:
„Nézd meg hát barátom kiért fáradtam,
Kiért sok várost, vármegyét bejártam
Jegyváltásod ezzel a szűzzel lépett?
Hála legyen immár az erős Istennek
Hogy fáradságom nem hiába tettem,
Mert megtaláltam, kit szíved szeret
Éljél vele nagyon sok számos évet.”
A mulatság végén pedig ezzel a verssel búcsúzom:

„Most már, hogy reggel vagyon, én hazaindulok.
E víg társaságtól most búcsúzok.
De nem búcsúzok el sokára,
Mert jövőtájba visszajövök keresztelőbe.
Megy az könnyen, csak akarni kell,
Az asszonya hónaalját gyakran vakarni kell.
Fiú legyen öt vagy hat, azt én már nem bánom.
A jóisten titeket szerencsésen áldjon.”

A fiatal párokat, a lagzi alatt, közel 24 óra alatt ismerem meg. Előtte még csak nem is találkoztunk. Mégis nem egyszer volt, hogy egy év múlva jönnek és mondják: „Laci

bátyám, szépen verseltél! Fiú gyermekünk született!

M. E.: *Hogyan kapcsolódott be Lackó az esküvőjébe?*

Id. F. L.: Járt velem segíteni. Először felszolgált ő is, mint én annakidején. Utána egy-egy verset ő mondott el, majd volt egy forgatókönyv, ami alapján a ceremóniát levezényeltük. Olyannyira belejött, hogy mára rengeteg felkérése van. Büszke vagyok rá. Az igazság az, hogy most már inkább az unokának adtuk át a stafétát.

M. E.: *Az is megtörtént már, hogy a fiával és unokájával volt egy esküvőn?*

Id. F. L.: Nagyon jó érzés. Ezt tiszta szívből mondom. Amikor látom, hogy a kisunokám ott áll mellettem. Ott áll a fiam.

Úgy indult, hogy amikor Regő nyári szünetben nálunk volt, megkérdeztem tőle, hogy eljön-e velem lagziba. Megtanult egy verset és elvittem magammal. Már neki is van jó pár szalagja. Van egy na-

gyon szép kövesdi hímzéses szalagja, aminek azért örült, mert abban rengeteg munkát lát. Már gyermekként is értékeli ezt.

M. E.: *Laci bácsi, ha ránéz egy szalagra, akkor tudja, hogy kitől kapta?*

Id. F. L.: Nem. Rengeteg szalagról beszélünk. A fényképeket, ha nézem, azokat jobban tudom. Az a legszebb érzés, amikor látom a fiatalokat a templomban, és elhozták a gyermeküket keresztelni. Attól nagyon boldog vagyok!

M. E.: *A mai fiatalok ragaszkodnak az egyházi esküvőhöz?*

Id. F. L.: Sokan. Vannak, akik a szokás miatt, de vannak, akiknek fontos az Isten áldása.

M. E.: *A vőfély a fortélyokat is megtanulja az elődjétől?*

Id. F. L.: Igen. Már az is fontos, hogyan jelenünk meg egy háznál. Ki kell vívni a tekintélyt. Ha megnyerő kiállításom van, akkor megy minden magától. Ha szépen tudok mosolyogni valakire, én elvárom, hogy énám is olyan szépen mosolyogjanak. Ha én tudok valakihez szépen szólni, akkor elvárom, hogy ő is úgy tegyen. Voltak valamikor balhék a lakodalmakban, a vőfélynek ezt a helyzetet is meg kell oldani. A vénlegények kakaskodtak egymással, összeszólalkoztak egy-két pohár bor után. Ezt elnyomja, ha a násznép feláll, táncol, mulat.

A vőfélynek mindenütt ott kellett lenni. A szakács asszonnyal, a zenésszel, a boros gazdákkal, a háziakkal, a vendégekkel, mindenki veli jóba kellett lenni.

A lagzi egy színház. Ha jók a szereplők benne, akkor ez egy csodálatos színház.

A következő generáció Laci. Sikeres néptáncos, és mellette vállal vőfélyi feladatot is. Csodálatra méltó, hogy az életét a népi hagyományok ápolására, továbbadására

szentelte. Hitelesen, hiszen ezt az életérzést a saját gyermekei felé is képviseli. Így lehetséges, hogy a kisfia Regő is néptáncol, és jár lagziba kisvőfélyeskedni.

M. E.: *Emlékszel az első lagzidra?*

Ifj. Farkas László: Szólóban az első a Pisákék lagzija volt, de gyerekként ott álltam mindig édesapám mögött. Így könnyen megtanultam a verseket. Huszonnyolcadszorra már tudtam, sőt azt is észrevettem, hogy belefér az improvizáció is.

M. E.: *Egyértelmű volt számodra, hogy továbbviszed az édesapád megkezdett útját?*

Ifj. F. L.: Igen. Már gyermekként is szerettem az emberek között lenni, elnyerni a figyelmüket. Ehhez kell egy bizonyos fokú exhibitionizmus. A szöveg elmondása inkább csak eszköz. Szükséges egyfajta egészséges szereplési vágy is, hogy rám figyeljenek. Akik ismernek, azt mondják, hogy számomra ez fontos. Regőben is megvan ez. Nagyon tehetséges. Úgyesen csinálja, akarja, tudja, improvizálja, alkotja. A megadott keretek mellett megkomponálja saját magát, mint kisvőfély. Ő a táncban is nagyon tehetséges, a húga, Anna éppen olyan tehetséges, mégis csak Regő áll ki, és mondja a verseket. Anna inkább félrehúzódik.

Id. Farkas László, ifj. Farkas László, Farkas Regő

M. E.: *A vőfélykedés azért túlmutat az exhibicionizmuson. Tulajdonképpen egy rendezvényt kell levezényelni.*

Ifj. F. L.: Így van. Ez kökemény dolog. A-tól z-ig való levezényelése a lakodalomnak. Ötven, száz, száz-húsz ember szórakoztatását és el-látását bízzák rám, szinte huszon-négy órán át. Az improvizációk azért férnek bele, mert a násznép nem tudja pontosan a szöveget.

Velem megtörtént, hogy egyszer éppen a főtt húst kellett bevinnem, amikor kibillentettek a gondolatmenetemből. Amikor beléptem a terembe, leblokkoltam. Nem jutott eszembe, hogy mit kell mondanom. Persze a nagyvőfély nem állhat némán, így elkezdtem beszélni, míg közben az első mondatot kerestem. „Itt van ez a hús.

Elmondhatom-e tisztelt vendégsegreg...” addig csűrtem-csavartam a dolgot, amíg megtaláltam az első szót a versből, és elkezdtem mondani a szöveget.

M. E.: *Gondolom, az hogy neked van egy néptáncos életed, a népi életben használt szimbólumokat és azok jelentéseit ismered, sokat segíthet a vőfély feladatok elvégzésében.*

Ifj. F. L.: Valóban, ez segít. Ezáltal tudom, hogy mi miért van. Sajnálatos, de be kell vallani, hogy az emberek nagy része nem ismeri ezeket a jelentéseket. Ilyenkor hívnak ceremóniamestert, akinek más a feladata, mint a vőfélynek. Akkor van baj, amikor a fiatalok keverik a két mesterség feladatait. Például a ceremóniamestertől kérnek kiké-

rőt. Szeretnének tradicionális esküvőt, de nem ismerik az elemeit, és azt sem, hogy mit miért csinálnak. Mi a menyasszonytánc? Mi a menyecsketánc?

Három éve voltam Ároktőn egy lagziba. Életem egyik legjobb lakodalma volt. Sátoros lagzi, úgy, ahogyan azt még gyermekkoromban láttam. Ahogy mulatott a násznép, az fantasztikus volt. Emellett mindenki tudta, hogy én miért vagyok ott.

M. E.: *Regő, tőled is szeretném megtudni, egyértelmű volt, hogy te is vőfélykedni fogsz?*

Farkas Regő: Igen. Nekem nagyon tetszik.

M. E.: *Voltár már édesapáddal és nagyapáddal is?*

F. R.: Igen. Volt már olyan, hogy mind a hárman voltunk egy lagziban.

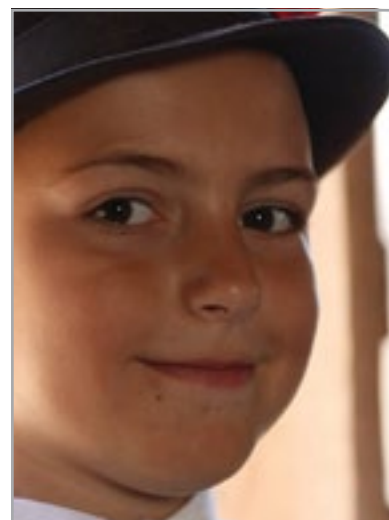
M. E.: *Milyen érzés volt?*

F. R.: Nagyon jó. Büszke voltam.

M. E.: *Amikor valamelyikük verselt, akkor mondtad magadban te is a szöveget, vagy arra gondoltál, hogy én is így akarom mondani?*

F. R.: Igazából már Apa minden versét ismerem.

Ifj. F. L.: Van egy forgatókönyv, hogy melyikünk mit mond. A kikérőt úgy gondolom, hogy felnőttek

kell mondani, az nem gyereknek való. A vacsoránál viszont, az egyik legnagyobb terjedelmű vers a sültéké, egy három strófás szöveg. Azt ő mondja.

Regő már kicsi kora óta azt tanulta, hogy sem mikrofon nincsen, sem tál elejtése.

M. E.: *Van kedvenc versed?*

F. R.: Ez a sültés, meg a boros. A kezdetekben, apa mondta a sültés első felét, én pedig a másodikat.

M. E.: *Könnyen megtanulod a verseket?*

F. R.: Van amelyiket igen, van amelyiket nehezebben.

M. E.: *Hány lakodalomban voltál már?*

F. R.: Nagyon sokban.

M. E.: *Nem fáradsz el?*

F. R.: Nem. Nagyon jó, hogy megy a zene és mindenki táncol.

M. E.: *A verseken kívül megtanultad már az apró fogásokat is? Mondanál néhányat?*

F. R.: Például, ahogy a vőfélybotot a válladon fogod.

M. E.: *Van vőfélyruhád?*

F. R.: Népi viselet van rajtam.

M. E.: *Milyen eszközök kellene még egy vőfélynek?*

F. R.: Kalap. A lagzis ház szokott adni kitűzött, meg a vőfélybotra szalagot, amire rá van írva a dátum és a menyasszony és a vőlegény neve.

M. E.: *A versmondáson kívül milyen feladatokat szoktál még el látni?*

F. R.: A felszolgálásban szoktam segíteni.

M. E.: *Miért szeretsz vőfély lenni?*

F. R.: Mert ezt láttam apától gyerekkorom óta és megszerettem.

M. E.: *Vannak olyan tapasztalatok, amiket fel tudsz használni a színpadon a néptánchoz?*

F. R.: A magabiztosság.

Ezzel Regő magabiztosan feláll és elköszön. Természetesen a napi teendői fontosak, és erről mindent elmondott, amit akart. Mi, az édesapjával folytatjuk a beszélgetést.

M. E.: *Amikor vőfélyt hív az ifjú pár, akkor tudják, hogy mit kérnek?*

Ifj. F. L.: A legelkeserítőbb, hogy akarják a tradicionális lagzit, de nem tudják, hogy miről szól. Talán a kisebb falvakban még jobban ismerik ezeket a szokásokat. Például, hogy ugyanazon az úton nem megyünk vissza, amelyiken jöttünk, mert az rosszat jelent. Ha meg tudjuk tenni, hogy bemegyünk jobbról a templomba, és elmegyünk balra, akkor azt meg kell tenni. Ha nem így történik, az rossz ómen.

Például a menyasszonycsokor dobás egy új keletű hóbort. Viszont mindenképpen beemelik ezt a régi szokások közé.

Olyannal is találkoztam, hogy Budapestről lementek Debrecenbe, és ott echte népi, autentikus lagzit akartak. Nagyon sok pozitív élménnyel jöttem haza. Viszont azt is megtapasztaltam már, hogy szeretnének az emberek mulatni, de szégyellik. Nem mernek felállni táncolni.

M. E.: *A táncház mozgalomban azért tanulnak az emberek táncolni, énekelni. Ez nem jelenik meg ilyenkor?*

Ifj. F. L.: Talán az emberek hitvallására kellene hatni. Én megtapasztaltam azt, hogy a lengyelek ismerik a saját mulatós nótájukat. Nálunk, magyaroknál ez nem működik. Hiányzik az identitásunk.

M. E.: *Sokan akarnak összeházasodni?*

Ifj. F. L.: A feleségemmel meg-
egyeztünk, hogy 15 lagzinál többet
nem vállalok, de lehetne sokkal
több esküvőm is.

M. E.: *Milyen érzés, amikor
apukáddal és a kisfiaddal vagy
együtt egy lagziban?*

Ifj. F. L.: Ilyen egyszer volt. Szá-
momra egy igazi kihívás volt. Úgy
éreztem, mindkettejüknek eleget
kell tennem. Édesapámat tisztelem
annyira, hogy ne maradjon a háttér-
ben. Arra is figyelnem kellett, hogy
a fiamat ne hagyjam elnyomjam. Ket-
tőjük között egyensúlyoztam. Ettől
függetlenül nagyon jó érzés volt.

M. E.: *Történt már olyan, hogy
nagyon speciális helyzetet kellett
megoldani?*

Ifj. F. L.: Igen. Volt egy nagyon
emlékezetes lagzim. A vacsora
kezdetén egy vendég szívrohamot
kapott. Hívtuk a mentőt, leállt a
vacsora. Amikor elvitte a mentő,
folytattam, bár nem volt egyszerű:
„Hoztam a sülteteket. Pista bácsi azt
kéri, most már jó kezekben van.
A fiatal pár megérdemli, hogy in-

entől kezdve, ha nem is annyira,
kétszer annyira mulasson már.” Si-
került visszatérni a lagzi meneté-
hez, folytattuk a vacsorát, amikor
megint riadalom van. A teraszon
meghalt egy másik bácsi. Megbe-
széltük a fiatal párral, hogy én nem
tudom azt mondani a násznépnek,
hogy mulasson tovább. Nagyon ne-
héz innen továbbvinni a jól ismert
forgatókönyvet. Végül mégis volt
a végén menyecsketánc! Ez volt
abban az évben az évadnyitó lako-
dalmam.

M. E.: *Ez kemény helyzet lehe-
tett. Ezek után valami vidám dol-
got is mesélj el, kérlek.*

Ifj. F. L.: Abból nincsen hiány.
Egy nagyon szép emlék, amikor
egy bácsi odajött hozzám, és el-
mondta, hogy mennyire boldog,
hogy megtiszteltem őket azzal,
hogy levezényeltem ezt a lakodal-
mat. A faluban ezer éve nem láttak
ilyen vőfélyt, ezért ő szeretne érte
adni valamit nekem. Mondtam,
hogy nekem semmit ne adjon, itt
becsülettel megfizetnek. De az
öregúr mindenáron akart adni va-
lamit. Láttam, hogy van kalapja, az
oldalán egy darutollal. A darutoll a
táncos férfiak életében nagy kincs,

ezért megkérdeztem tőle: Ilyen
darutolla van még magának? Igen
van. – válaszolta. Na akkor hozzon
abból nekem egyet. Ez a menyecs-
ketánc után volt, már lassan lejárt
a mandátumom. Ő hazament, és
visszajött három darab darutollal.
Ez számomra nagy megtiszteltetés
volt, egyszerre három darutollat
kaptam. Nem is a pénz a lényeg,
hanem, hogy az embert megbecsü-
lik. A pénz, az egy eszköz. A be-
csület pedig egy életre szóló dolog.
Az ilyen pillanatokért szeretek vő-
félykedni.

Én nem vagyok hivatásos, de
szeretem csinálni. Nagyon szeretek
lagzikban járni, embereknek jóked-
vet csinálni az arcukra.

Tulajdonképpen nagyon szép
gondolattal fejeztük be a beszél-
getést. Regő egy kincset örökölt
a családjától, amit reméljük, még
sokszor megmutathat.

A hallottak alapján a népi kul-
túra bölcsessége, a születés és a
halál körforgása, újra és újra beiga-
zolódik. Az öröm mellett ott van
a bánat is, de az élet megy tovább.
Ritmusban maradni, mindig talpra
állni, ebben segítenek a hagyomá-
nyok, a magyar nép szokásai.

MÁTYÁS EDINA az NMI Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóságának közművelődési referense. 2000 óta dolgozik a közművelődés területén. A Nyíregyházi Főiskolán szerezte meg diplomáját művelődésszervezőként. Szakmai pályafutása során dolgozott „egyszemélyes” művelődési házban, kulturális központban. Érdeklődési köre az amatőr alkotó lét, ezen belül az amatőr színházi élet minél színvonalasabb működtetése.

A falusi közegben közel került a népi hagyományokhoz, szokásokhoz. A díszítőművészeti kiállításokat, a szokásokon alapuló rendezvényeket mindig örömmel szervezte.

FARKAS REGŐ LÁSZLÓ 2008. május 12-én született pünkösdi hétfőjén. Táncol, énekel, vőfélykedik, emellett mint minden legény szeret focizni. A Mészöly Focisuli SE 2008-as korosztályának leigazolt kiemelt játékos. Tiszaújvárosban a Kisbocskor Néptáncgyűttesben kezdett táncolni, majd az Angyalföldi Vadvirág Táncgyűttes tagja lett. Szeptembertől a József Attila Színház Légy jó mindhalálig című darabjában fog szerepelni.

IFJ. FARKAS LÁSZLÓ 1976. július 6-án született, Id. Farkas László fia, Farkas Regő édesapja. A népművészet ifjú mestere és aransarkantyús táncos, vőfély. Gyermekkorában a Pántlika Néptáncgyűttes tagja volt, 2000–2014 között a Magyar Állami Népi Együttes táncosa. Napjainkban többek között a Csepel Táncgyűttes művészeti vezetője.

FARKAS LÁSZLÓ vőfély, a Farkas vőfélyek közül a legidősebb generáció képviselője. Kezdetekben Borsod megyében, mára már az ország több térségében ismert és közkedvelt vőfély. Hithű református presbiter, és a családjáért mindent feláldozó édesapa. Hiteles személyiségével elhivatottan képviseli a népi kultúra terjesztését.